

Brüssel, 10. detsember 2020
REV2 – asendab 31. märtsi 2020. aasta
teate (REV1)¹

TEADE SIDUSRÜHMADELE

ÜHENDKUNINGRIIGI VÄLJAASTUMINE JA ELI NORMID AKTSIISIVALDKONNAS

Alates 1. veebruarist 2020 on Ühendkuningriik Euroopa Liidust välja astunud ja temast on saanud kolmas riik². Väljaastumislepinguga³ on ette nähtud üleminekuperiood, mis lõpeb 31. detsembril 2020. Kuni selle kuupäevani kohaldatakse ELi õigust täies ulatuses Ühendkuningriigi suhtes ja Ühendkuningriigis⁴.

Üleminekuperioodi jooksul peavad EL ja Ühendkuningriik läbirääkimisi uue partnerluslepingu üle, millega nähakse eeskätt ette vabakaubanduspiirkond. Ei ole aga kindel, kas uus partnerlusleping jõustub üleminekuperioodi lõpus. Igal juhul hakkavad uuel lepingul põhineva suhte korral turulepääsu tingimused olema väga erinevad sellest, kuidas Ühendkuningriik osaleb siseturul,⁵ ELi tolliliidus ning käibemaksu- ja aktsiisivaldkonnas.

Seetõttu tuletatakse kõigile huvitatud isikutele ja eeskätt ettevõtjatele meelde, milline on õiguslik olukord pärast üleminekuperioodi lõppu (osa A allpool). Lisaks selgitatakse käesolevas teates väljaastumislepingu teatavaid asjakohaseid väljaastumisega seotud sätteid (osa B allpool) ning õigusnorme, mida kohaldatakse Põhja-Iirimaa suhtes pärast üleminekuperioodi lõppu (osa C allpool).

¹ REV2s käsitletakse Ühendkuningriigi eemaldamist EMCSist ja selgitatakse liikumise jagamist osadeks.

² Kolmas riik on riik, mis ei ole ELi liige.

³ Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise leping, ELT L 29, 31.1.2020, lk 7 (edaspidi „väljaastumisleping“).

⁴ Võttes arvesse teatavaid väljaastumislepingu artiklis 127 sätestatud erandeid, mis ei ole käesoleva teate kontekstis asjakohased.

⁵ Eelkõige ei ole vabakaubanduslepinguga ette nähtud (kaupade ja teenuste valdkonnas) selliseid siseturu põhimõtteid nagu vastastikune tunnustamine, päritoluriigi põhimõte ja ühtlustamine. Samuti ei kõrvalda vabakaubandusleping tolliformaalsusi ja -kontrolle, sealhulgas neid, mis puudutavad kaupade päritolu ja nende valmistamiseks kasutatud sisendeid, ega impordi- ja ekspordikeeldusid ja -piiranguid.

Soovitused sidusrühmadele

Käesolevas teates kirjeldatud tagajärgedega tegelemiseks soovitatakse aktsiisikaupadega kauplemise valdkonna sidusrühmadel eelkõige:

- tutvuda uute menetluste ja kohustustega, mida tuleb Ühendkuningriigiga kauplemisel aktsiisikaupade puhul järgida;
- lõpetada pärast üleminekuperioodi lõppu pooleliolevad liikumised võimalikult kiiresti ja igal juhul enne 31. maid 2021⁶ ning
- kui ELi territooriumil asuvad maksulaod on seotud üksnes Ühendkuningriigis asutatud volitatud laopidajatega, võtta kõik vajalikud meetmed, et viia need ELi liikmesriigis asutatud volitatud laopidaja kontrolli alla.

A. ÕIGUSLIK OLUKORD ALATES ÜLEMINEKUPERIOODI LÕPUST

Alates üleminekuperioodi lõpust ei kohaldata Ühendkuningriigi suhtes enam ELi õigusnorme aktsiiside valdkonnas,⁷ eelkõige nõukogu 16. detsembri 2008. aasta direktiivi 2008/118/EÜ, mis käsitleb aktsiisi üldist korda⁸. Sellel on eelkõige alljärgnevad tagajärjed.

1. IMPORT ELI JA EKSPORT ELIST

Direktiivi 2008/118/EÜ kohaselt võib ELi liikmesriikide vahel aktsiisikaupa liigutada aktsiisi peatamise korra alusel⁹ või kui see on juba vabasse ringlusesse lubatud („tollimaks tasutud“)¹⁰. Esimesel juhul (aktsiisi peatamine) on eeltingimus ettevõtja registreerimine ja talle tegevusloa andmine; lisaks on menetlused arvutipõhised ning sõltuvad üleeuroopalistest infosüsteemidest, nimelt EMCSist¹¹ liikumise kontrolliks ja SEEDist¹² aktsiisiettevõtjate registreerimiseks.

Alates üleminekuperioodi lõpust ei kohaldata seda korda enam Ühendkuningriigi ja ELi vahel aktsiisikauba liikumise suhtes. Sellest hetkest muutub aktsiisikauba liikumine Ühendkuningriigist ELi ja vastupidi vastavalt impordiks ja ekspordiks. See tähendab järgmist:

⁶ See kuupäev on kindlaks määratud väljaastumislepingus (väljaastumislepingu artiklid 52 ja 53 ning IV lisa II osa).

⁷ Aktsiiside valdkonna ELi õigusnormide Põhja-Iirimaa suhtes kohaldamise kohta vt käesoleva teate C osa.

⁸ ELT L 9, 14.1.2009, lk 12.

⁹ Direktiivi 2008/118/EÜ IV peatükk.

¹⁰ Direktiivi 2008/118/EÜ V peatükk.

¹¹ Aktsiisikaupade liikumise ja kontrolli süsteem.

¹² Aktsiisikaupade andmete vahetamise süsteem.

- Aktsiisikauba sisenemine Ühendkuningriigist ELi aktsiisiterritooriumile kujutab endast importi. Ühendkuningriigi ettevõtjad ei saa kaupade liigutamisel ELi enam kasutada EMCSi. ELi ettevõtjad peavad kasutama EMCSi, et liigutada kaupu ELi sisenemise kohtadest edasi lõppsihtkohta („kaudne import“)¹³. Tolliformaalsused peavad olema täidetud enne kaudse impordi algust.
- Aktsiisikauba väljumine ELi aktsiisiterritooriumilt Ühendkuningriiki kujutab endast eksporti. EMCSi ei saa enam automaatselt kohaldada, kui aktsiisikaubad liiguvad EList Ühendkuningriiki, ning aktsiisijärelevalve lõpeb kohas, kus kaubad EList väljuvad. Aktsiisikaupade liikumiseks Ühendkuningriiki on seega vaja ekspordideklaratsiooni ja elektroonilist haldusdokumenti (e-HD). ELi ettevõtjad peavad kasutama EMCSi, et liigutada kaupu lähtekohast edasi väljumiskohta („kaudne eksport“)¹⁴.
- ELi aktsiisikaupade süsteemi haldamise suhtes kehtib alates üleminekuperioodi lõpust järgmine:
 - Ühendkuningriigis asutatud ettevõtjate registreeringud SEEDis ja nende tegevusload muutuvad kehtetuks. Seega ei ole neil võimalik uusi e-HDsid saata ega vastu võtta;
 - Ühendkuningriigis asutatud ettevõtjate registreeringuid ja tegevuslube pole enam võimalik luua ega ajakohastada;
 - Ühendkuningriigis asutatud volitatud laopidajate tegevusload muutuvad kehtetuks. Nende kontrollitavad maksulaod ei saa enam aktsiisi peatamise korra alusel liidusiseselt aktsiisikaupu piiriüleselt liigutada;
 - Ühendkuningriigiga ei jagata enam SEEDi andmeid. Eelkõige:
 - - ei sünkroniseerita SEEDi andmeid enam Ühendkuningriigi infosüsteemidega;¹⁵
 - Ühendkuningriigil ei ole enam WEBi (SEEDi kasutajaliides SEEDi andmete lugemiseks ja muutmiseks) kaudu SEEDile juurdepääsu;

¹³ Kaudne import osutab selles kontekstis aktsiisikaupade liikumisele, mis algab ühes ja lõpeb teises liikmesriigis. Liikumisel impordi kohast samas liikmesriigis asuvasse sihtkohta (otseimport) võib EMCSi ja tasutud tollimaksu korra kasutamisel ette näha siseriiklikke lihtsustusi, kuid tolliformaalsusi tuleb siiski täita. Aktsiisikauba kaudse liikumise puhul ei saa enam kohaldada tasutud tollimaksu korda.

¹⁴ Kaudne eksport osutab selles kontekstis aktsiisikaupade liikumisele, mis algab ühes ja lõpeb teises liikmesriigis. Kui liikumine lähtekohast ELi territooriumilt väljumise kohta toimub üheainsa liikmesriigi piires (otseimport), võib EMCSi ja tasutud tollimaksu korra kasutamisel ette näha siseriiklikke lihtsustusi, kuid tolliformaalsusi tuleb siiski täita. Aktsiisikauba kaudse liikumise puhul ei saa enam kohaldada tasutud tollimaksu korda.

¹⁵ See tähendab, et alates üleminekuperioodi lõpust näevad EL ja Ühendkuningriik vastastikku ettevõtjate andmetest „momentvõtet“, mis kajastab andmeid üleminekuperioodi kuupäeval toimunud viimase sünkroniseerimise seisuga.

- Ühendkuningriik ja ELi liikmesriigid ei tunnusta automaatselt vastastikku mingeid tagatise;
- Ühendkuningriik ja ELi liikmesriigid ei tunnusta automaatselt vastastikku mingeid vabastusi;
- Ühendkuningriik ja ELi liikmesriigid ei halda ühiselt aktsiisivõlgu ning
- puudub õiguslik alus Ühendkuningriigi kaubasaatjate ja/või -saajate hoitavate tagatiste sissenõudmiseks.

B. VÄLJAASTUMISLEPINGU ASJAKOHASED VÄLJAASTUMISEGA SEOTUD SÄTTED

1. AKTSIISIKAUPADE POOLELIOLEV LIIKUMINE ÜLEMINEKUPERIOODI LÕPUS

Väljaastumislepingu artiklis 52 on sätestatud, et üleminekuperioodi lõpus ELi ja Ühendkuningriigi vahelist aktsiisikauba pooleliolevat liikumist käsitatakse aktsiisikauba liidusisese piiriülese liikumisena¹⁶.

See tähendab üleminekuperioodi lõpus pooleliolevate liikumiste suhtes eelkõige järgmist:

- mis tahes elektrooniline haldusdokument (e-HD), lihtsustatud haldus-
saatedokument (SAAD) või aktsiisi asendustoimingute dokument, mille on
enne üleminekuperioodi lõppu heaks kiitnud Ühendkuningriigi pädev
asutus, on endiselt kehtiv tõend kaupade liidu staatuse kohta¹⁷;
- iga vastuvõtmise kinnitus, ekspordikinnitus, SAADi 3. vorm või muu
poolelioleva liikumise lõppu tõendav aktsiisidokument, mille
Ühendkuningriigi pädev asutus on 31. maiks 2021¹⁸ heaks kiitnud, on
endiselt kehtiv tõend aktsiisikauba liikumise lõppemise kohta;
- mis tahes kontrolliaruanne, juhtumiaruanne või pooleliolevat liikumist
mõjutav muu dokument (nt tõend kaupade hävimise kohta), mille
Ühendkuningriigi pädev asutus on 31. maiks 2021 heaks kiitnud, on
endiselt kehtiv;
- kõik tolliasutuste loetellu kantud Ühendkuningriigi tolliasutused säilitavad
kõik aktsiisiülesanded kuni 31. maini 2021;

¹⁶ Ühendkuningriik on teatanud komisjoni talitustele, et ta ei saa säilitada elektroonilist ühendust EMCSiga kauem kui 31. detsembrini. Samas on Ühendkuningriik ja komisjoni talitused leppinud kokku alternatiivsetes kõnealuse teabe vahetamise viisides (vt allpool).

¹⁷ Kuigi väljaastumisleping hõlmab neid olukordi, kohaldatakse pärast 1. jaanuari 2021 ELi siseneva aktsiisikauba suhtes siiski tollijärelevalvet. Lõpetamata EMCS-liikumine või tollimaksu tasumise dokument, mis tõendab, et liikumine algas enne 1. jaanuari 2021, toimib liidu staatuse tõendina ning võimaldab kauba liikumist ilma tollimaksu tasumata ja tollideklaratsiooni täitmata. Pooleliolevad aktsiisimenetlused lõpetatakse tavapäraselt.

¹⁸ See kuupäev on kindlaks määratud väljaastumislepingus (väljaastumislepingu artiklid 52 ja 53 ning IV lisa II osa).

- aktsiisi infosüsteemide koodide loetelusid jagatakse Ühendkuningriigiga kuni 31. maini 2021.

Ent see tähendab ka seda, et alates üleminekuperioodi lõpust

- ei tohi Ühendkuningriik poolelioleva liikumise sihtkohta muuta ega kasutada osadeks jagamist;
- Ühendkuningriiki teel oleva poolelioleva liikumise sihtkohta tohib muuta ja osadeks jagamist tohib kasutada ainult juhul, kui uus sihtkoht (uued sihtkohad) on ELis,¹⁹ mitte Ühendkuningriigis.
- alustada ei või uusi liidusiseseid aktsiisikaupade liikumisi Ühendkuningriiki ega Ühendkuningriigist; sellest tuleneb, et sellistele liikumistele ei või määrata uut e-HD ega SAADi.

Üleminekuperioodi lõpus pooleliolevate liikumiste kord kehtib 31. maini 2021²⁰. Pärast seda kuupäeva ei ole enam võimalik kaupade liikumist tavapäraselt lõpetada ning iga sellise kauba suhtes kohaldatakse kõiki impordi- ja ekspordiprotseduure.

See tähendab, et üleminekuperioodi lõpus pooleliolevate ja 31. mail 2021 endiselt lõpetamata liikumiste suhtes kehtib järgmine:

- sellist aktsiisikaupade liikumist Ühendkuningriigist või Ühendkuningriiki käsitatakse kui liikumist kolmandast riigist või kolmandasse riiki kõigi kohaldatavate tagajärgedega (nt liiduvälise kauba staatus, kohaldatavad tolliprotseduurid, aktsiisinõuded või mittevastavuse korral kaupade konfiskeerimine);
- mis tahes e-HD, SAAD ega aktsiisi asendustoimingu dokument, mille on heaks kiitnud Ühendkuningriigi pädev asutus, ei ole enam kehtiv tõend aktsiisikauba impordi liidu staatuse kohta;
- mis tahes vastuvõtmise kinnitus, ekspordikinnitus, SAADi 3. vorm või muu poolelioleva liikumise lõppu tõendav aktsiisidokument, mille Ühendkuningriigi pädev asutus on heaks kiitnud pärast 31. maid 2021, ei ole enam õiguslikult kehtiv tõend sellise liikumise lõppemise kohta, kuigi seda võib kasutada alternatiivse vastuvõtmistõendina;
- mis tahes kontrolliaruanne, juhtumiaruanne või pooleliolevat aktsiisikaupade liikumist mõjutav muu dokument (nt tõend kaupade hävimise kohta), mille Ühendkuningriigi pädev asutus on pärast 31. maid 2021 heaks kiitnud, ei ole enam kehtiv;
- Ühendkuningriik ja ELi liikmesriigid ei saa ELi hallatavate sideplatvormide (nt CCN) kaudu aktsiisikaupade liikumise kohta elektroonilisi sõnumeid vahetada; seega ei või Ühendkuningriik ja ELi

¹⁹ Selline sihtkoha muutmine ja osadeks jagamine ei tohi mingil juhul tuua kaasa uut liikumist, mille sihtkoht on Ühendkuningriigis.

²⁰ Väljaastumislepingu artiklid 52 ja 53 ning IV lisa II osa.

liikmesriigid vahetada EMCSi sõnumeid, mis on otseselt seotud aktsiisikaupade liikumise järelevalvega reaalajas²¹.

2. HALDUSABI JA SUMMADE SISSENÕUDMINE

Väljaastumislepingu artikli 99 lõikega 2 on seoses enne üleminekuperioodi lõppu alanud liikumistega ette nähtud ELi liikmesriikide ja Ühendkuningriigi vahelise halduskoostöö jätkumine (neli aastat pärast üleminekuperioodi lõppu)²².

Väljaastumislepingu artikliga 100 on ette nähtud jätkuv abi kõnealuste liikumistega seotud nõuete sissenõudmiseks (kuni viis aastat pärast üleminekuperioodi lõppu).

3. STATISTIKA JA KÄIDELDAVUSE JUHTIMINE

Alates 1. jaanuarist 2021 kuni 31. maini 2021 on Ühendkuningriigil juurdepääs aktsiisivaldkonna üleeuroopaliste infosüsteemide operatiivstatistikale, mida kogutakse keskse IT-komponendi CS/MISE kaudu, kuid ainult juhul, kui Ühendkuningriik on EMCS-liikumise lähte- või sihtriik. Keskse IT-komponendi CS/MISE teave käideldamatuse kohta jääb samuti kättesaadavaks kuni 31. maini 2021.

C. AKTSIISIALASED ÕIGUSNORMID, MIDA KOHALDATAKSE PÕHJA-IIRIMAAL PÄRAST ÜLEMINEKUPERIOODI LÕPPU

Alates üleminekuperioodi lõpust kohaldatakse Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokoli²³. Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokoli kohaldamisele annab perioodiliselt nõusoleku Põhja-Iirimaa assamblee, kusjuures protokoli esialgse kohaldamise periood kestab neli aastat pärast üleminekuperioodi lõppu²⁴.

Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokoli kohaselt kohaldatakse teatavaid ELi õiguse sätteid seoses Põhja-Iirimaaga ka Ühendkuningriigi suhtes ja Ühendkuningriigis. Samuti on protokollis sätestatud, et kui ELi eeskirju kohaldatakse seoses Põhja-Iirimaaga Ühendkuningriigi suhtes ja Ühendkuningriigis, võrdsustatakse Põhja-Iirimaa liikmesriigiga²⁵.

²¹ EMCSi sõnumid, mis on otseselt seotud aktsiisikaupade liikumise järelevalvega reaalajas, hõlmavad järgmist: e-HD, aktsiisikauba liikumise meeldetuletus, vastuvõtmise kinnitus, ekspordi kinnitus, sihtkoha muutmine, kõrvalesuunatud e-HDst teatamine, osadeks jagamine, tühistamine, hoiatamine, tagasilükkamine, tarnimise hilinemise selgitus, puudujääkide põhjuse selgitus, katkestus, kontrolliaruanne ja juhtumiaruanne.

²² Selliste ettevõtjate ja tegevuslubade andmeid säilitatakse SEEDis neli aastat, et pooleliolevad liikumised oleks võimalik lõpetada ning ELi liikmesriikide audiitorid ja teised töötajad saaksid juurdepääsu Ühendkuningriigi ettevõtjate andmetele.

²³ Väljaastumislepingu artikkel 185.

²⁴ Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokoli artikkel 18.

²⁵ Väljaastumislepingu artikli 7 lõige 1 koostoimes Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokoli artikli 13 lõikega 1.

Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokollis kohaldatakse teatavaid ELi õiguse sätteid seoses Põhja-Iirimaa ja Ühendkuningriigi suhtes ja Ühendkuningriigis²⁶.

See tähendab, et kui käesoleva teate osades A ja B viidatakse ELile, käsitatakse seda viitena, mis hõlmab Põhja-Iirimaa, ning kui viidatakse Ühendkuningriigile, käsitatakse seda viitena üksnes Suurbritanniale.

Täpsemalt tähendab see muu hulgas alljärgnevat.

- Tehinguid, mis hõlmavad kaupade liikumist Põhja-Iirimaa ja Ühendkuningriigi muude osade vahel, käsitatakse ELi aktsiisialaste õigusnormide kohaldamisel impordi või ekspordina.
- Aktsiisikaupade liikumisi Põhja-Iirimaa ja ELi liikmesriikide vahel käsitatakse liikmesriikide vaheliste liikumistena.
- Põhja-Iirimaa asutatud ettevõtjad, kes soovivad aktsiisi peatamise korra alusel liigutada aktsiisikaupa ELi liikmesriikidesse ja sealt välja, peavad olema SEEDis registreeritud ja saanud vastava tegevusloa.
- Põhja-Iirimaa asuvad nõuetekohaselt registreeritud ja volitatud ettevõtjad peavad aktsiisikaupade ELi liikmesriikidesse ja sealt välja liigutamiseks kasutama aktsiisimenetlust ja üleeuroopalisi IT-süsteeme (nt aktsiisikaupade liikumise ja kontrolli süsteemi EMCS).
- Põhja-Iirimaa aktsiisikaupade ladustamise ja liikumise suhtes kohaldatakse direktiivi 2008/118/EÜ.
- Aktsiisikaupade klassifitseerimise ja maksustamise suhtes kohaldatakse asjaomaseid direktiive konkreetse toote aktsiisi struktuuri ja määrade kohta²⁷.

Alljärgnevas tabelis on kokkuvõtlikult esitatud võimalikud aktsiisiga maksustamine stsenaariumid. Tabelis kasutatakse järgmisi lühendeid:

- **ELi LR:** ELi liikmesriik,
- **SB:** Suurbritannia, st Ühendkuningriik ilma Põhja-Iirimaa,ta,
- **P-I:** Põhja-Iirimaa,
- **kolmas riik:** kõik ELi mittekuuluvad riigid peale Ühendkuningriigi.

²⁶ Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokollis artikkel 8 ja sama protokollis 3. lisa 2. jaotis.

²⁷ Nõukogu 19. oktoobri 1992. aasta direktiiv 92/83/EMÜ alkoholi ja alkoholsete jookide aktsiisimaksude struktuuri ühtlustamise kohta (EÜT L 316, 31.10.1992, lk 21); nõukogu 19. oktoobri 1992. aasta direktiiv 92/84/EMÜ alkoholi ja alkoholsete jookide aktsiisimäära ühtlustamise kohta (EÜT L 316, 31.10.1992, lk 29); nõukogu 21. juuni 2011. aasta direktiiv 2011/64/EL tubakatoodetele kohaldatava aktsiisi struktuuri ja määrade kohta (ELT L 176, 5.7.2011, lk 24). nõukogu 27. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/96/EÜ, millega korraldatakse ümber energiatoodete ja elektrienergia maksustamise ühenduse raamistik (ELT L 283, 31.10.2003, lk 51); nõukogu 27. novembri 1995. aasta direktiiv 95/60/EÜ gaasiõlide ja petrooli erimärgistamise kohta (EÜT L 291, 6.12.1995, lk 46).

Kaupade liikumine	Aktsiisialased õigusnormid
Kust: SB; kuhu: ELi LR	Import asjaomasesse ELi liikmesriiki
Kust: ELi LR; kuhu: SB	Eksport asjaomasesst ELi liikmesriigist
Kust: SB; kuhu: P-I	Import Põhja-Iirimaale
Kust: P-I; kuhu: SB	Eksport Põhja-Iirimaalt
Kust: P-I; kuhu: ELi LR	Liidusisene piiriülene liikumine
Kust: ELi LR; kuhu: P-I	Liidusisene piiriülene liikumine
Kust: kolmas riik; kuhu: P-I	Import Põhja-Iirimaale
Kust: P-I; kuhu: kolmas riik	Eksport Põhja-Iirimaalt

Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokolliga on siiski välistatud võimalus, et Ühendkuningriik võiks seoses Põhja-Iirimaaga osaleda liidu otsuste ettevalmistamisel või otsuste tegemisel²⁸.

Maksudust ja tolliliitu käsitleval komisjoni veebisaidil (https://ec.europa.eu/taxation_customs/index_en) antakse üldist teavet Ühendkuningriigi väljaastumise tagajärgede kohta aktsiiside valdkonnas. Vajaduse korral lisatakse nendele veebilehtedele täiendavat teavet.

Euroopa Komisjon
Maksuduse ja tolliliidu peadirektoraat

²⁸ Kui vajalikuks osutub teabevahetus või vastastikune konsulteerimine, toimub see Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokollis artikli 15 alusel loodud ühise nõuandetöörühma raames.